

ZAROBLJENI U AUTOMATIZACIJI

SIROMAŠTVO I DISKRIMINACIJA U SISTEMU SOCIJALNE ZAŠTITE U SRBIJI

AMNESTY
INTERNATIONAL

Amnesty International je pokret od 10 miliona ljudi koji motiviše ono čovečno u svakom od nas i koji se zalaže za promene kako bismo svi mogli da uživamo ljudska prava.

Naša vizija je svet u kome oni na vlasti drže svoja obećanja, poštuju međunarodno pravo i snose odgovornost. Mi delujemo nezavisno od bilo kakve vlasti, političke ideologije, ekonomskog interesa ili religije i većinom se finansiramo iz članarina i pojedinačnih donacija.

Verujemo da solidarnost i saosećanje sa ljudima svuda može promeniti naše društva na bolje.

© Amnesty International 2023

Ako nije navedeno drugačije, sadržaj ovoga dokumenta zaštićen je Creative Commons licencom (autorstvo, nekomercijalno, bez prerada, međunarodna 4.0 licenca).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Za više informacija posetite stranicu o dozvolama na našoj web stranici: www.amnesty.org U slučaju da se autorska prava nad delom materijala pripisuju drugom licu, a ne organizaciji Amnesty International, taj deo materijala nije predmet ove Creative Commons licence.

Prvo izdanje 2023. godine od
by Amnesty International Ltd
Peter Benenson House, 1 Easton Street
London WC1X 0DW, UK

Indeks: EUR 70/7443/2023

Izvorni jezik: engleski

amnesty.org

Fotografija na naslovnoj stranici:
© Simina Popescu

AMNESTY
INTERNATIONAL

REZIME

U martu 2023. godine Bogdan je pokušao da obnovi pravo na novčanu socijalnu pomoć od koje su zavisili on i njegova porodica, uključujući četvoro male dece. Umesto da dobiju pomoć koja im je bila prekopotrebna, rečeno mu je da ima „previše novca“ na svom bankovnom računu. „Ovo je smešno. Nemam čak ni račun u banci, a 90.000 dinara (770 evra) je ogroman novac“, rekao je Bogdan. „Od Centra za socijalni rad sam pokušao da dobijem informacije o tom bankovnom računu, ali nisu mogli ništa da mi kažu. Rekli su mi da je na meni da pribavim dokumenta koja dokazuju netačnost ovih navoda.“ Kada ga je Amnesty International intervjuisao, Bogdan je pokušavao da prikupi dokaze da ne poseduje račun u banci niti navedena sredstva na svoje ime, kako bi ponovo mogao da se prijavi za novčanu socijalnu pomoć bez koje je njegova porodica bila u ozbiljnom problemu. „Uvek smo živeli skromno i bez ikakvog luksuza, ali sada nemamo ni za hranu“, rekao je Bogdan za Amnesty International.

Bogdan je jedan od možda hiljade ljudi koji su izgubili pravo na socijalnu pomoć nakon što je Zakon o socijalnoj karti stupio na snagu u martu 2022. godine i uveo automatizaciju u proces utvrđivanja prava na različite programe materijalnih davanja.

Okosnicu Zakona o socijalnoj karti predstavlja registar Socijalna karta, sveobuhvatni centralizovani informacioni sistem, koji koristi automatizaciju za konsolidaciju ličnih i drugih podataka podnosilaca zahteva i korisnika novčane socijalne pomoći iz niza zvaničnih vladinih evidencija. Pored prikupljanja podataka, registar uvodi poluautomatsko donošenje odluka prilikom procene ispunjenosti uslova za dobijanje socijalne pomoći i označava predmete koje socijalni radnici treba da preispitaju. Ovo istraživanje se posebno fokusiralo na generisanje obaveštenja, tj. notifikacija, od strane registra o odstupanju između prikupljenih podataka i ispunjenosti uslova u cilju pokretanja hitne provere koju treba da sprovedu socijalni radnici.

Iako je Vlada Srbije predstavila Zakon o socijalnoj karti kao sredstvo koje je trebalo obezbediti pravedniju i efikasniju raspodelu socijalne pomoći, efekat je bio suprotan. Uvođenje tehnologije u već neadekvatan sistem socijalne pomoći je zapravo pogoršalo postojeće probleme i dodatno ograničilo pristup socijalnoj zaštiti. Iako nema tačnih podataka o broju korisnika kojima je socijalna pomoć uskraćena primenom novog sistema, vladine brojke pokazuju da je u avgustu 2023. u sistemu bilo evidentirano 176.000 korisnika, što je 35.000 manje nego u martu 2022. godine kada je zakon stupio na snagu. Ova brojka ne obuhvata sva lica koja su izgubila pravo na socijalnu pomoć usled problema u primeni Zakona o socijalnoj karti, već ukazuje na kontinuirani trend smanjenja broja ljudi koji primaju socijalnu pomoć. Naglo smanjenje broja korisnika, koje se poklapa sa uvođenjem zakona, u oštroj je suprotnosti sa uporno visokom stopom apsolutnog siromaštva u Srbiji, u kom se nalazi 7% ukupne populacije. To znači da skoro pola miliona ljudi živi sa mesečnim primanjima manjim od 12.500 dinara (106 evra), što je ispod linije siromaštva, i nije u stanju da zadovolji svoje osnovne potrebe.

Do uvođenja registra Socijalna karta, podnosioci zahteva su morali da prikupe veliki broj dokumenata kako bi dokazali svoje pravo na različite programe socijalne zaštite. Iako je novi automatizovani sistem donekle olakšao administrativni teret podnosiocima zahteva, uveo je i niz novih prepreka za dobijanje socijalne pomoći, posebno za marginalizovane zajednice, te gurnuo neke ljude dublje u siromaštvo uskraćujući im ključnu podršku.

Ovaj izveštaj je deo šireg istraživanja Amnesty International-a o upotrebi automatizovanih ili algoritamskih tehnologija u javnom sektoru i njihovim implikacijama na ljudska prava. Zasnovan je na sveobuhvatnom desk istraživanju, pregledu slučajeva petoro lica koja su pokrenula žalbeni postupak i detaljnim intervjuima sa dvadeset i jednim korisnikom novčane socijalne pomoći u Srbiji, koji su svi izgubili pravna socijalna pomoć nakon uvođenja Zakona o socijalnoj karti. Amnesty International je takođe razgovarao sa socijalnim radnicima, vladinim zvaničnicima i predstavnicima civilnog društva.

NEADEKVATAN SISTEM SOCIJALNE POMOĆI

Ni pre uvođenja registra Socijalna karta, sistem socijalne pomoći u Srbiji nije bio adekvatan. Novčana socijalna pomoć se pruža samo pojedincima i porodicama koji ispunjavaju stroge uslove po pitanju statusa nezaposlenosti, prihoda i imovine. Neki od uslova, uključujući izuzetno nizak nivo mesečnih prihoda od 11.445 dinara (97 evra) – što je čak i ispod apsolutne linije siromaštva – toliko su restriktivni da, zajedno sa drugim uslovima, ostavljaju oko 250.000 ljudi koji žive u siromaštvu bez socijalne pomoći uprkos činjenici da im je ona potrebna. Oni koji imaju pravo na socijalnu pomoć primaju mesečni iznos koji nije dovoljan da ih sačuva od siromaštva. Iznos novčane socijalne pomoći u 2023. godini iznosi oko 11.445 dinara (97 evra) po osobi, što znači da je ispod apsolutne linije siromaštva, dok minimalna mesečna zarada iznosi 53.000 dinara (460 evra).

ULOGA SVETSKE BANKE

Svetska banka je dugo igrala ključnu ulogu u ekonomskoj tranziciji zemalja Zapadnog Balkana, u koje spada i Srbija, sa posebnim fokusom na sveobuhvatne reforme sistema socijalne zaštite u ovim zemljama. Razvoj socijalnih registara postao je centralni deo napora Banke u promovisanju efikasnijeg smanjenja siromaštva kako bi sistemi socijalne zaštite bili „pravedniji, održiviji, efikasniji i sposobniji da odgovore na potrebe ljudi“. Svetska banka je 2021. godine finansirala uspostavljanje registra Socijalna karta u Srbiji u okviru većeg zajma u iznosu od 82.600.000 evra namenjenog javnom sektoru.

Ipak, uprkos svojoj odgovornosti koju ima kao institucija UN-a da osigura da njeni projekti ne utiču negativno na uživanje ljudskih prava, nejasno je da li je Banka u ovom slučaju sproveda detaljnu analizu tokom planiranja i koncipiranja projekta kako bi identifikovala potencijalne rizike po ljudska prava i uspostavila adekvatne mere ublažavanja. Amnesty International je zvanično kontaktirao Svetsku banku u pet navrata, ali do objavljivanja ovog dokumenta, odgovora nije bilo.

PРАВNI OKVIR

Ovaj izveštaj je utvrdio da je uvođenje registra Socijalna karta imao negativan uticaj na prava ljudi na socijalnu zaštitu, jednakost i nediskriminaciju, pravni lek i informacije. Reč je o pravima koja su zasnovana na ključnim međunarodnim i regionalnim instrumentima koje je Srbija ratifikovala, uključujući Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (MPESKP), Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (MPGPP) i Evropsku konvenciju o ljudskim pravima. (EKLJP).

Obaveze Srbije u pogledu prava na socijalnu zaštitu uključuju obezbeđivanje odgovarajućeg iznosa i trajanja socijalne pomoći kako bi svako mogao da ostvari svoja prava na porodičnu zaštitu i pomoć, adekvatan životni standard i adekvatan pristup zdravstvenoj zaštiti. Pre uvođenja registra Socijalna karta, ni iznos ni trajanje pomoći nisu bili dovoljni, a novi sistem je to pogoršao brzim i povremeno pogrešnim isključivanjem ljudi iz primanja osnovne socijalne pomoći. Štaviše, Zakon o socijalnoj karti ne obezbeđuje pristup adekvatnom pravu na pravni lek kao što je zagarantovano Evropskom konvencijom o ljudskim pravima niti pristup pravu na informacije koje je priznato Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima.

Konačno, pravo na jednakost i nediskriminaciju jedan je od kamena temeljaca međunarodnog okvira ljudskih prava. Istraživanje Amnesty International-a je pokazalo da uvođenje registra Socijalna karta nije ispunilo obavezu Srbije da ne samo spreči diskriminaciju, već i da preduzme pozitivne mere za postizanje suštinske jednakosti u kojoj svi uživaju svoja prava u istoj meri. U kontekstu socijalne zaštite, države moraju da izbegnu kako direktnu tako i indirektnu diskriminaciju, baveći se zakonima i praksama koje deluju nominalno neutralno, ali imaju nesrazmeran efekat na marginalizovane grupe.

KLJUČNI NALAZI

Nalazi ovog izveštaja ukazuju na to da je, umesto da se pozabavi manjkavostima u sistemu socijalne zaštite, registar Socijalna karta operacionalizovao postojeće restriktivne uslove za sticanje prava i pogoršao isključenost, posebno nanevši štetu Romima i osobama sa invaliditetom. Ovi nalazi su u skladu sa istraživanjima koja dokumentuju negativne posledice koje je automatizacija socijalne zaštite uzrokovala na drugim mestima. Kada se nametne sistemu socijalne zaštite bez značajnih zaštitnih mera, automatizacija često predstavlja intruzivno sredstvo za praćenje ispunjenosti uslova za sticanje prava i nesrazmerno šteti već marginalizovanim grupama.

NETAČNI PODACI

Registar Socijalna karta se često oslanja na netačne izvorne podatke o zaradi i imovini korisnika. U slučajevima dokumentovanim za potrebe ovog izveštaja, ljudi su izgubili socijalnu pomoć jer su izvorni podaci koje je registar prikupio bili potpuno netačni, pogrešno predstavljajući njihove prihode ili pripisujući im prihode koje nikada nisu imali.

Na primer, u februaru 2023. godine Mirjana je iznenada izgubila ćerku i nije mogla da priušti troškove sahrane. Jedna organizacija za ljudska prava iz Srbije uplatila je 20.000 dinara (oko 170 evra) na Mirjanin bankovni račun u vidu pomoći za pokrivanje troškova sahrane. Ovaj novac je odmah označen u registru kao prihod, a filijala Centra za socijalni rad obavestila je Mirjanu da više ne ispunjava uslove za socijalnu pomoć. Istog meseca Mirjana je izgubila i ćerku i redovnu mesečnu socijalnu pomoć na koju se u velikoj meri oslanjala. Zahvaljujući besplatnoj pravnoj pomoći, Mirjana je iz drugog pokušaja uspešno uložila žalbu na ovakvu odluku, ali je proces trajao mesecima tokom kojih nije primala novčanu pomoć države.

Mirjana je samo jedna od većeg broja ljudi čiji su podaci pogrešno klasifikovani zbog čega je ostala bez socijalne pomoći. U sistemu koji se u velikoj meri oslanja na podatke radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za sticanje prava, tačnost podataka je od suštinskog značaja kako bi se donela adekvatna i pravična odluka. Ipak, srpske vlasti nisu učinile dovoljno da osiguraju da sve relevantne evidencije budu u skladu sa standardima i da sadrže tačne informacije, što je dovelo do toga da registar Socijalna karta proizvoljno lišava ljude socijalne pomoći.

PROBLEM INTEGRITETA PODATAKA O MARGINALIZOVANIM ZAJEDNICAMA

Ne samo da su neki podaci u registru Socijalna karta bili netačni ili pogrešno klasifikovani, već i veliko oslanjanje sistema na primarne podatke o imovini izaziva zabrinutost u vezi sa samim integritetom podataka, posebno kada se podaci odnose na marginalizovane zajednice. Ima primera ljudi koji su izgubili pravo na socijalnu pomoć jer je utvrđeno da imaju više automobila registrovanih na svoje ime, iako su automobili godinama ranije prodani u staro gvožđe. Šom Srbije, kupci starog gvožđa često ne prenesu vlasništvo nad automobilima na svoje ime nakon što ih kupe od Roma kako bi izbegli plaćanje poreza. U nekim slučajevima to je rezultiralo gubitkom novčane socijalne pomoći. Pre uvođenja registra Socijalna karta socijalni radnici su imali određeni nivo diskrecionog prava i uzimali u obzir da je evidencija o vlasništvu nad vozilima verovatno nepouzdana, ali novi sistem je dramatično smanjio mogućnost razmatranja konteksta i procene na terenu – umesto toga, sistem se oslanja isključivo na podatke koji često ne uspevaju da obuhvate složenost ljudskih života.

U intervjuu za Amnesty International, Dinko, koji ima devetočlanu porodicu, uključujući suprugu, petoro dece i ostarele roditelje, ispričao je kako su mu zaposleni u Centru za socijalni rad u aprilu 2023. godine rekli da njegova porodica više nema pravo na novčanu socijalnu pomoć zato što je registar Socijalna karta utvrdio da njegov otac poseduje dva automobila. Dinko je objasnio da automobili, registrovani na očevo ime 2013. i 2016. godine, nikada nisu bili u voznom stanju i da su pre mnogo godina prodati u staro gvožđe. Nažalost, Dinkov otac nikada nije zvanično odjavio automobile jer nije znao da je to neophodno niti da bi to moglo uticati na pravo na socijalnu pomoć. Kao rezultat toga, Dinkova porodica se mesecima suočavala sa ozbiljnim ekonomskim poteškoćama usled gubitka ne samo socijalne pomoći, već i prateće podrške, kao što je pristup narodnoj kuhinji.

PRISTRASNOST AUTOMATIZACIJE?

Iako registar Socijalna karta ne donosi odluke o ispunjenosti uslova za dobijanje novčane socijalne pomoći, Amnesty International je intervjuisao korisnike koji su izjavili da socijalni radnici pripisuju odluke „novom sistemu“ i insistiraju na tome da ne mogu da protivreče niti ponište obaveštenja koja ukazuju na ono šta je očigledno bila greška po njihovom iskustvu. „Ne mogu ja ništa da uradim, odlučuje novi sistem iz Beograda“, bio je možda najčešći odgovor socijalnih radnika kako se navodi u intervjuima. Ovakva situacija zajedno sa nedostatkom obuke za socijalne radnike o tome kako da koriste sistem kao pomoć, a ne da mu se povinuju, i da ublaže potencijalnu pristrasnost automatizacije, izaziva zabrinutost da je Zakon o socijalnoj karti značajno promenio ulogu socijalnih radnika koji više nisu u mogućnosti ili nisu ovlašćeni da koriste sopstveno rasuđivanje kako bi procenili da li su podaci o pravu na novčanu socijalnu pomoć tačni i da li tačno odražavaju socio-ekonomske uslove podnosilaca zahteva.

SISTEM SAMO PRATI PROMENE KOJE MOGU DOVESTI DO GUBITKA PRAVA NA NOVČANU SOCIJALNU POMOĆ

Čini se da koncept registra Socijalna karta ne dozvoljava unošenje novih informacija koje bi obezbedile da korisnici čije su se prilike pogoršale u odnosu na prethodni mesec dobiju pun iznos socijalne pomoći na koji imaju pravo. Registar Socijalna karta se automatski ažurira periodično, ali se čini da se prioritet daje praćenju promena koje rezultiraju gubitkom ili smanjenjem novčane socijalne pomoći, a ne povećanjem prava. Na primer, ako registar utvrdi da je osoba zaradila dodatne prihode tokom proteklog meseca, brzo će ukazati na potrebu da socijalni radnici treba ovu činjenicu da preispitaju, što će verovatno dovesti do ukidanja prava na socijalnu pomoć ili smanjenja iznosa koji ona prima. Međutim, ako ista osoba ne ostvari isti prihod u narednom mesecu, registar neće odmah ili automatski ponovo uspostaviti njeno pravo s obzirom da više nije u sistemu. Iako je očigledno korisna za državni budžet, ova funkcija stavlja dodatni teret na korisnike koji moraju ponovo da se prijave kako bi ponovo ostvarili pravo na socijalnu pomoć, što je takođe u suprotnosti sa ciljem vlade da obezbedi pravednije pružanje socijalne pomoći i veću inkluziju.

REGISTAR SOCIJALNA KARTA OPERACIONALIZUJE POSTOJEĆA OGRANIČENJA ZA DOBIJANJE NOVČANE SOCIJALNE POMOĆI

Amnesty International je intervjuisao ljude koji su izgubili pravo na novčanu socijalnu pomoć nakon što je registar Socijalna karta utvrdio da imaju prihod koji ih stavlja iznad dozvoljenog cenzusa za sticanje prava. Međutim, ovaj prihod se često odnosio na skromne iznose koje ljudi zarađuju prikupljanjem i prodajom sekundarnih sirovina kako bi dopunili niske iznose socijalne pomoći koji nisu dovoljni za zadovoljavanje osnovnih potreba. Ove zarade su često bile toliko zanemarljive i neredovne da nisu mogle značajno da promene ekonomsku situaciju ljudi niti da omoguće izlazak iz siromaštva.

Dok postojeći sistem socijalne pomoći već kažnjava one koji pokušavaju da premoste jaz između novčane socijalne pomoći i stvarnih troškova života, registar Socijalna karta je podatke učinio definitivnim, uklonivši svako diskreciono pravo koje bi socijalni radnici mogli da koriste prilikom procene zahteva, što je rezultiralo brzim gubitkom prava na socijalnu pomoć.

DISKRIMINATORNI EFEKAT

Registar Socijalna karta rizikuje da nesrazmerno ošteti Rome, osobe sa invaliditetom i druge marginalizovane zajednice koje su u velikoj meri zastupljene u sistemu socijalne zaštite i na koje u većoj meri utiču problemi kvaliteta podataka. Vlasti su Amnesty International-u predstavile registar kao neutralno tehničko rešenje; međutim, u praksi se on ne može izolovati od društvenog i istorijskog konteksta u koji je uveden. Umesto da uzme u obzir i ublaži postojeće izazove sa kojima se ove zajednice suočavaju, novi sistem je stvorio novu barijeru za pristup podršci i pojačao strukturnu diskriminaciju.

Konsolidacija primarnih i često nereprezentativnih podataka o marginalizovanim zajednicama podvrgava ove zajednice proizvoljnoj proceni podobnosti. Proces potpuno zanemaruje činjenicu da neki ljudi ne mogu lako da održavaju svoje administrativne poslove i dokumentaciju urednim i ažurnim usled nesigurnih životnih uslova, niske stope pismenosti ili digitalne pismenosti, kao i nepoverenja u vlasti.

Vlasti nisu preduzele nikakve posebne mere kako bi osigurale da pogođeni pojedinci i zajednice dobiju informacije o tome kako funkcioniše novi sistem i kako će on uticati na uslove za dobijanje socijalne pomoći. Uvođenje sistema koji se zasniva na obradi velikog broja podataka bez prethodne kampanje informisanja namenjene ovim grupama i adekvatne zaštite od potencijalne diskriminacije neizbežno će naštetiti nekim zajednicama, poput Roma. Neuspeh vlasti da identifikuju, spreče i ublaže potencijalne nove prepreke pristupu prava na socijalnu pomoć može dovesti do indirektno diskriminacije.

NEDOSTATAK PRAVNOG LEKA

Vreme koje je potrebno da se povрати pravo na novčanu socijalnu pomoć u suštini je suprotnosti sa brzinom kojom se to pravo gubi. Mehanizam za žalbe i preispitivanje predmeta ne pruža smislen i efikasan pravni lek. Pojedinci koji izgube pravo na socijalnu pomoć imaju petnaest dana da podnesu žalbu, rok koji mnogi smatraju prekratkim za prikupljanje sve prateće dokumentacije potrebne za uspešno podnošenje žalbe. Ako se ovaj petnaestodnevni rok propusti, ljudi su primorani da čekaju tri meseca pre nego što mogu ponovo da se prijave za novčanu socijalnu pomoć bez obzira da li imaju pravo i da li im je socijalna pomoć potrebna.

Netransparentnost načina na koji registar Socijalna karta funkcioniše u kombinaciji sa nedostatkom informacija o tome kako je odluka doneta u njihovom slučaju, odvraća ljude od ulaganja žalbe.

NEDOSTATAK TRANSPARENTNOSTI

Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja nije obavestilo javnost o načinu na koji registar Socijalna karta funkcioniše, niti je omogućilo pristup bilo kakvoj dosadašnjoj proceni rizika koji registar ima po ljudska prava. Amnesty International smatra da je neophodna revizija predmeta koje registar Socijalna karta od svog uvođenja signalizira za proveru kako bi se utvrdilo da li sistem proizvodi diskriminatorne efekte.

S obzirom na nedostatak transparentnosti, bilo kakva analiza rada registra trenutno nije moguća, što podriiva posvećenost Srbije principu transparentnosti u javnim poslovima i predstavlja prepreku za obezbeđivanje efektivne odgovornosti. Više detalja o registru Socijalna karta bi takođe omogućilo pogođenim zajednicama i širem civilnom društvu praćenje njegovog funkcionisanja, blagovremenu identifikaciju problema, korišćenje prava na pravni lek i procenu efikasnosti sistema. Veća transparentnost u cilju obezbeđivanja odgovornosti, poboljšanja i razumevanje sistema, takođe bi pomogla izgradnji poverenja u sistem i njegovo funkcionisanje.

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Uvođenje novih tehnologija, uključujući polu-automatsko donošenje odluka, prvo mora da se proceni u pogledu potencijalnih rizika i šteta. To podrazumeva adekvatne i kompleksne procene uticaja na ljudska prava tokom životnog ciklusa sistema, od dizajna do primene, ali i konsultacije sa zajednicama na koje će sistem uticati. Sve promene koje proizlaze iz sistema moraju biti saopštene na jasan i pristupačan način. Sisteme koji se ne mogu primeniti u skladu sa principima poštovanja ljudskih prava uopšte ne treba primenjivati.

Kompletna lista preporuka dostupna je u izveštaju.

Ključne preporuke za Vladu Srbije:

- Hitno povećati iznos novčane socijalne pomoći kako bi se garantovalo pravo na adekvatan životni standard;
- Ukloniti sve restriktivne i diskriminatorne kriterijume za sticanje prava na novčanu socijalnu pomoć koji sprečavaju pristup ljudima koji žive u ekstremnom siromaštvu, uključujući podizanje praga minimalnog prihoda za sticanje prava na socijalnu pomoć;
- Obezbediti da podnosioci zahteva za dobijanje novčane socijalne pomoći dobiju jasne i pristupačne informacije o tome kako se donose odluke u njihovim predmetima, kako da se žale na takve odluke, kao i podršku u postupku podnošenja žalbe;
- Sprovesti nezavisno praćenje i nadzor nad registrom Socijalna karta;
- Sprovesti sveobuhvatan program informisanja ugroženih marginalizovanih zajednica koje primaju novčanu socijalnu pomoć o kriterijumima, procedurama, kao i o povećanom značaju dobrog vođenja evidencije i uticaju na procenu podobnosti.

Ključne preporuke za Svetsku banku:

- Sprovesti i objaviti nezavisnu procenu uticaja registra Socijalna karta u Srbiji na ljudska prava i predložiti korektivne mere u slučaju bilo kakvih rizika po ljudska prava;
- Sprovesti i objaviti reviziju registara u oblasti socijalne zaštite koje finansira Svetska banka i osigurati da takve revizije razmotre stopu isključivanja iz sistema; uzroke takvih grešaka; mere za ublažavanje; i pristup pravnom leku, tj. mogućnost osporavanja odluka o pravu na novčanu socijalnu pomoć.

**AMNESTY INTERNATIONAL
JE GLOBALNI POKRET ZA
LJUDSKA PRAVA.
KADA SE NEPRAVDA DEŠI
JEDNOJ OSOBI TO SE TIČE
SVIH NAS.**

CONTACT US

info@amnesty.org

+44 (0)20 7413 5500

JOIN THE CONVERSATION

www.facebook.com/AmnestyGlobal

[@Amnesty](https://twitter.com/Amnesty)